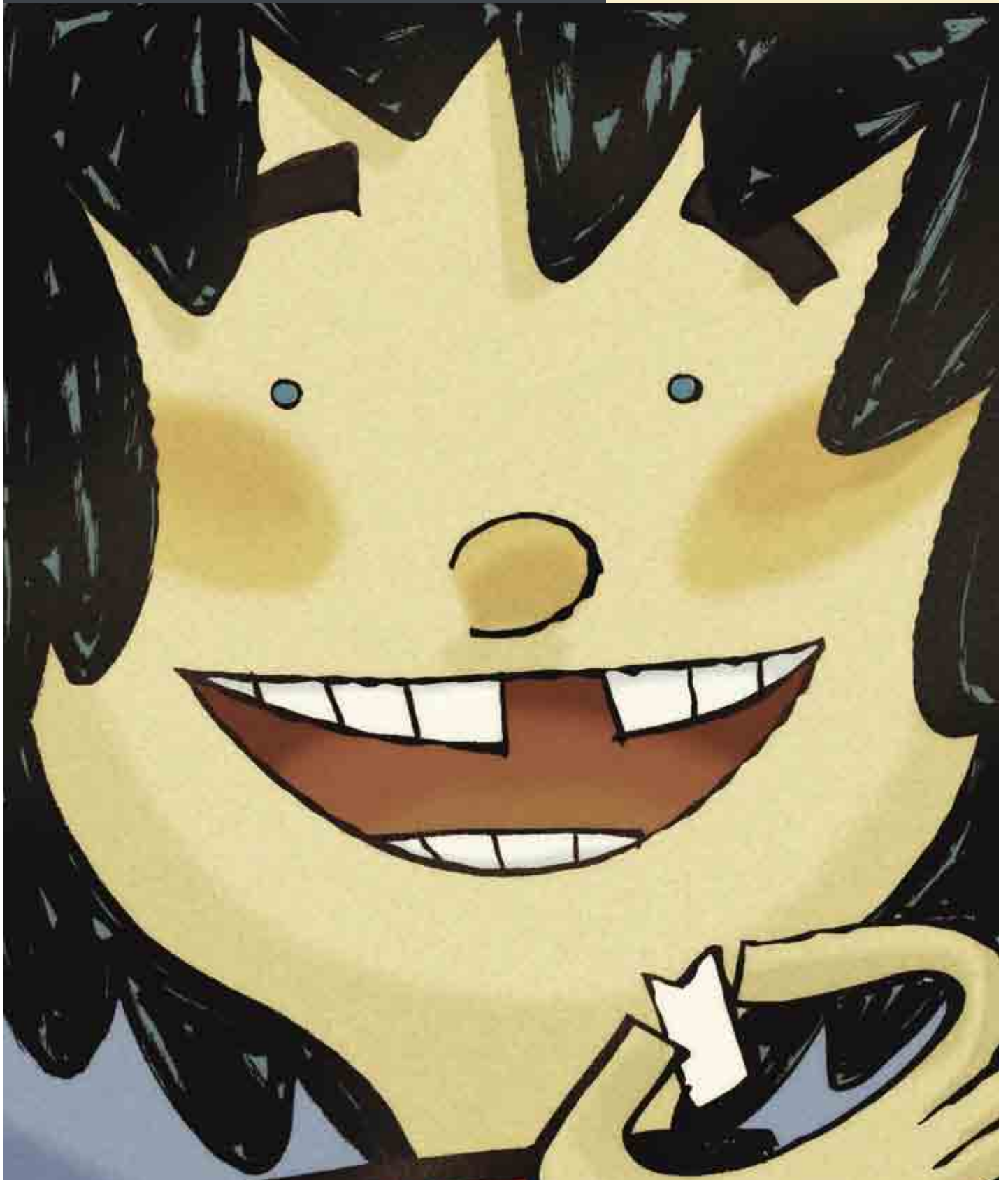

La dent de la Clara

Joles Sennell

Propostes didàctiques

Elaborades per
Joan Andrés

LA DENT DE LA CLARA

DESCRIPCIÓ

Autor: *Joles Sennell*

Il·lustracions: *Pep Montserrat*

Edicions Bromera / Alzira, 2002

Col·lecció: «L'ELEFANT», núm. 3

Format: 13 × 20,5 cm, 112 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: A partir de 10 anys. Els lectors se sentiran immediatament identificats amb la Clara i la resta de personatges d'aquest llibre amé i divertit, que es llig amb molta facilitat gràcies a l'agilitat, la senzillesa i l'expressivitat del text. A més, la seua estructura fa molt recomanable utilitzar-lo com a instrument de lectura comuna per a tota una classe.

RESUM ARGUMENTAL

La dent de la Clara és un recull de set contes, els quatre primers de temàtica realista i els tres finals de temàtica fantàstica, tots escrits amb un estil àgil, col·loquial i directe, que des del primer paràgraf atrapa els lectors i les lectores.

En «Contes de festa major», la mare de Paula i Anna no els pot contar el conte que té per costum fer cada nit, perquè està molt enfaenada preparant el sopar per als convidats que aniran a casa per la festa major. Anna, que és la germana major, queda encarregada de fer les funcions de la mare però, a l'hora de la

veritat, les dues germanes acaben contant-se històries l'una a l'altra.

«La dent de la Clara», conte que dóna títol al llibre, narra la història d'una xiqueta que perd als cotxes de xoc l'osset de peluix que li han regalat pel seu sisé aniversari. Com que li acaba de caure una dent, no diu res a ningú, deixa la dent davall del coixí i espera un osset nou l'endemà. En comprovar que el desig no s'ha complert, es posa molt trista i ho conta a sa mare. Entre les dues descobreixen el motiu pel qual el ratolinet no ha pogut complir el desig de Clara: ha tingut un accident. Naturalment, al matí següent Clara té un osset de peluix nou.

En «El conte de l'Èlia», la mare de la protagonista és una *dibuixadora* de contes que està de molt mal humor perquè a l'editor no li agrada el conte que ha dibuixat. Èlia, que té molta imaginació, pensa una història per a un conte, l'explica a sa mare i entre les dues, l'escriuen i l'il·lustren i... Encert! Aquest sí que agrada molt a l'editor.

En el conte següent, titulat «El contracte», Francesc arriba a casa del seu cosí i descobreix un magnífic pòster de Son Goku. El cosí li explica que l'ha aconseguit gràcies a un contracte que ha signat amb els seus pares. Francesc, que està boig per tenir una videoconsola, demana veure els termes del contracte però s'espanta de totes les coses que havia fet el cosí a canvi del pòster. Així és que, quan son pare li proposa de fer un contracte semblant per aconseguir la videoconsola, Francesc se les arregla per deixar les coses com estaven.

En «Iogurt d'aires del cel», Lluís, el pare del Joan i la Berta, que treballa en una gestoria de la Seu d'Urgell, rep pel treball realitzat a un vellet una gerreta de iogurt d'aires del cel. El Joan i la Berta descobreixen que aquest iogurt té la virtut de tornar invisible a qui el tasta i l'utilitzen per a alliberar-se d'uns cosins maleducats vinguts des de Barcelona. Desgraciadament, Lluís no s'adona de les virtuts del iogurt i el llança pel vàter.

«Socarrim de Llamp» és la història d'un alicorn que passa de tenir una pell clara i brillant a tenir-la negra, a causa de l'ano-

menada Tempesta de la Mort. Aquesta enorme tempesta, que destruï mig món, també va ser la responsable de la desaparició de la resta dels alicorns de la superfície de la Terra. Per evitar que es repetisca un fenomen semblant, Socarrim de Llamp lluita contra Tempesta de la Mort, però a causa del poder d'una i la intel·ligència de l'altre, cap dels dos no pot eixir victoriós. A la vista de la situació, Socarrim de Llamp ensenya Tempesta de Mort a jugar als escacs perquè no s'avorrisca i, d'eixa manera, no torne a portar la destrucció a la Terra. La partida dura anys i panys i, mentre dura, el món està lliure de la destrucció.

L'últim conte, «Quatre o cinc prodigis» conta que Santi, el pare de Maria i Anna, trobà al soterrani de la seua la ferreteria una caixa de fusta molt bonica que contenia una baldufa virolada, un peix de plàstic de color taronja i una capseta de pintures. El primer prodigi passà quan la baldufa vola fins a la lluna; el segon, quan el peixet fa un viatge d'anada i tornada des de la banyera fins al mar i del mar a casa passant per la pescateria. En vista del que ha passat, Santi, per evitar mals majors, prohibeix a les xiquetes usar les pintures. Aquestes no li fan cas i acaben desapareixent esborrades a causa d'una goma d'esborrar meravellosa. Finalment, gràcies a les pintures màgiques i a un oncle molt bon dibuixant, poden retornar a casa. El pare, que ja en té prou de prodigis, acaba tirant la caixa i el seu contingut al riu.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Un llibre de contes no sol tenir un únic tema central. És per això que en els contes que formen part del llibre *La dent de la Clara* trobareu tants temes com històries anireu llegint. Per tant, si deixeu volar la imaginació, a més del plaer que us proporcionarà la lectura d'aquest llibre tendre, àgil i expressiu, descobrireu, entre situacions reals i fantàstiques, una gran

diversitat de temes per a treballar. A títol d'exemple, i sense pretendre esgotar-ne els continguts, us suggerim motius de debat tan actuals com:

- Les presses i obligacions de la vida actual no sempre permeten als pares disposar del temps necessari per a atendre com cal els fills («Contes de festa major»).
- La conveniència de mantenir tradicions populars com la del ratolinet en l'educació dels xiquets i xiquetes («La dent de la Clara»).
- Valoració de les opinions de la gent menuda («El conte de l'Èlia»).
- Com enfoquem els deures i les obligacions entre pares i fills. Fins on seríem capaços d'arribar per aconseguir una cosa que desitgem molt («El contracte»).
- La solidaritat amb les persones necessitades. Necessitat de recursos «màgics» per a resoldre situacions no desitjades («Iogurt d'aires del cel»).
- Animals en perill d'extinció. L'ús de la força o de la intel·ligència per a resoldre els conflictes («Socarrim de llamp»).
- Opinió sobre els prodigis («Quatre o cinc prodigis»).

Igualment, un dels principals atractius que pot presentar aquest llibre de cara al treball en classe, és comprovar les varietats lèxiques que presenta una llengua tan rica i diversa com la nostra i que es manifesta depenent de la procedència de l'autor o autora.

Temes i valors: fantasia, quotidianitat i realisme, humor, relacions adults/infants, amistat/amor, respecte a la diversitat, coeducació, enginy i imaginació.

L'AUTOR

Joles Sennell és el pseudònim de Josep Albanell. Nascut a Vic (Barcelona, 1945), és llicenciat en filosofia i lletres i durant molts anys col·laborà en revistes com *Tretzevents* o *Cavall Fort*. Membre del col·lectiu Ofèlia Dracs, els seus llibres han estat traduïts a l'aranés, castellà, eusquera, francès, anglès, gallec, portugués i rus. Ha guanyat nombrosos premis, com els de la Crítica Serra d'Or, el Folch i Torres i el Nacional de Literatura Infantil. La seua obra *La guia fantàstica* va ser declarada llibre d'interés infantil pel Ministeri de Cultura. Amb *El bosc encantat* va obtenir el 1982 el premi a la millor obra de creació destinada a xiquets, mentre que *La dent de la Clara* va ser guardonada amb el Premi Laurèdia de la XX Nit Literària Andorrana.

L'IL·LUSTRADOR

Pep Montserrat va nàixer el 1966 a Monistrol de Montserrat (el Bages). Des del 1989 treballa com a il·lustrador de llibres per a xiquets i xiquetes. Ha obtingut, entre altres, el Premi d'Honor Catalunya (1992); el Premi del Cartell de la Setmana del Llibre (1993); el Premi Nacional d'Il·lustració del ministeri de Cultura (1995); el Premi Catalunya (1996) i el Premi de la Generalitat de Catalunya al millor llibre infantil (1997).

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Els treballs i les activitats didàctiques que es proposen a classe ens han de servir per a fomentar l'hàbit lector i aconseguir que aquest hàbit siga, alhora, una font de plaer i un instrument bàsic de formació dels xiquets i joves. Hem d'evitar, per tant, que la lectura es convertisca en una *obligació*, un deure més

dins de la càrrega dels molts que cada dia porten a terme els nostres escolars, com també que esdevinga una activitat aïllada que, de tant en tant, i coincidint amb alguna data concreta, exigim a l'alumnat. En conseqüència, hem d'aconseguir que la lectura siga una activitat divertida, interessant i lúdica i, per tant, no hem de relacionar-la necessàriament amb una sèrie, més o menys llarga, d'activitats obligatòries que els alumnes han de fer després de llegir el llibre. També hem d'evitat que llegir es convertisca en el pretext per a repassar els continguts corresponents a l'àrea de llengua. És per això que aquestes propostes didàctiques van separades del llibre de lectura i es deixa sempre oberta la possibilitat del seu ús, total o parcial, a la decisió de cada mestre o mestra.

Encara que les propostes s'han confeccionat pensant en el currículum escolar del segon i tercer cicle d'Educació Primària, fóra convenient triar, entre els exercicis i jocs proposats, els més adequats a les necessitats i als gustos dels alumnes de la classe. Per les mateixes raons, les propostes de treball són ampliables o modificables en qualsevol dels seus aspectes.

Fomentar l'hàbit lector ha de ser una de les metes fonamentals dels educadors i les educadores, i una manera d'aconseguir-ho consisteix a preparar una bona motivació inicial que predisposa l'alumnat envers la lectura del llibre que els proposem.

Com la majoria dels llibres de contes, *La dent de la Clara* és un llibre que es presta a fer una lectura col·lectiva a classe. Si decidim fer-ne aquest ús, cal que preparem les sessions de lectura de manera que cada sessió es corresponga amb una de les històries del llibre i començar-les amb una motivació prèvia, que provoqui en els xiquets i les xiquetes el desig de començar la lectura immediatament.

Així, la lectura de «Contes de festa major» podem iniciar-la fent que els alumnes expliquen com són les festes majors del seu poble o barri i si noten canvis d'actituds en els seus pares, especialment si tenen convidats a casa.

En el cas de «La dent de la Clara», la motivació inicial és molt propera als xiquets i les xiquetes perquè tots i totes han passat per la pèrdua de les dents de llet i, segurament, també han amagat la dent caiguda davall del coixí esperant que el ratolinet accomplisca els seus desitjos.

La lectura d'«El conte de l'Èlia» la podem iniciar proposant-los que a partir de l'argument de contes que coneguen, elaboren una seqüència de dibuixos. Després els descobrim que la faena de la mare de l'Èlia consisteix a fer el mateix que ells acaben de fer perquè ella és dibuixant de contes. Seguidament els demanem que intenten endevinar de què anirà la història. Una vegada que han opinat, serà el torn de la lectura per comprovar si s'han aproximat o no al contingut.

«El contracte» el podem abordar jugant amb el títol. Què és un contracte? Per a què creieu que serveix? Heu llegit mai un contracte? Vosaltres estaríeu disposats a signar un contracte per obtenir alguna cosa que desitjareu molt? Una vegada acabat el diàleg els anunciem: el conte que anem a llegir tracta de contractes, però... Atenció perquè té un final que de segur que us sorprendrà!

El següent conte també té una fàcil introducció perquè... Qui no ha pensat mai en què faria si fóra invisible? Comencem fent la pregunta anterior als alumnes i després de jugar amb les respostes, els avancem: els protagonistes de «Iogurt d'aires del cel» ho aconseguen. Coneguem quin és l'ús que en fan.

Per motivar la lectura de «Socarrim de Llamp», cal que abans de començar la sessió ens procurem unes làmines on es veguen alicorns i que els contem alguna llegenda sobre aquests animals fantàstics. Després, el mestre o la mestra es convertirà en el primer lector de la història i llegirà el primer paràgraf donant-li la major teatralitat possible. Quan els xiquets i les xiquetes estan en el moment de màxima atenció, es demana a un d'ells que continue la lectura.

Per a l'última sessió, preparem una caixa de fusta que procura-

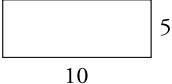
rem decorar d'acord amb la descripció que apareix al llibre. Dins ficarem una baldufa, un peixet de plàstic (si pot ser de color rosa) i una capseta de pintures. Ens presentem davant de l'alumnat i els diem: aquesta caixa conté els elements fonamentals del conte que a continuació llegirem. Tot seguit, amb gran cerimònia obrim la caixa, traiem el primer element i preguntem: quin prodigi creieu que realitzarà amb aquest objecte? Seguim el mateix procediment per als altres dos objectes i, quan creguem que l'ambient creat és l'adequat, serà el moment de començar a llegir.

En acabar la lectura de cada conte podem obrir un col·loqui sobre el que han llegit: personalitat dels personatges, llocs on transcorre l'acció, quines coses de les que han passat en les històries els han paregut més interessants, si pensen que les històries són reals o fantàstiques, quines coses noves s'han ensenyat, si els ha agradat o no la història i per què, què haurien llevat o afegit ells al relat, què hauria passat si... etc.

		A	L	I	C	O	R	N	
	C								T
	O								R
	N					D			U
	T		O	S	S	E	T		G
	R					N			O
	A					T			I
	C								
	T		B	A	L	D	U	F	A
	E								

*SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES PLANTEJADES*

–SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 2

QÜESTIÓ	NOMBRE	LLETRA
$4 \times 5 + 10 + 8 : 2$	19	S
La meitat del perímetre d'aquest rectangle 	15	O
Correspon al segle XIV	14	N
Els nanets de la Blancaneus	7	G
Amb 3 euros més tinc l'equivalent a 3.000 de les antigues pessetes	15	O
Amb una altra complete la dotzena	11	K
Dies que hi ha en 3 setmanes	21	U

–SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 8

La Maria té 6 anys i l'Anna té 2 anys.

–SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 15

–SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 18

Ell feia unes obres molt boniques i divertides.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

---

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA: .....

AUTOR: .....

IL·LUSTRADOR: .....

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: ..... NÚM.: .....

1. L'autor ha elegit la segona narració per a donar títol al llibre. Quina elegiries tu? Per què?

.....
.....
.....
.....
.....
..... (..)

2. Dibuixa en un full l'escena, el personatge o el lloc que més t'haja agradat de tot el llibre.

3. Anota els títols dels tres contes que més t'hagen agradat i explica per què amb una sola frase per conte.

..... (..)
..... (..)
..... (..)
..... (..)
..... (..)

4. ESCRIU, AL COSTAT DE CADA PROPOSTA, EL TÍTOL DEL CONTE QUE AL TEU PARER SIGA:

El més divertit .....

El més fantàstic .....

El més real .....

El més agradable de llegir .....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Quan escrivim històries les solem localitzar en llocs concrets. De tots els llocs que apareixen en el llibre, quin et pareix el més interessant? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. A les històries poden haver-hi elements reals i elements fantàstics. En aquesta sopa de lletres hem amagat tres elements reals i tres fantàstics que trobaràs als diferents contes del llibre. Quan els hages localitzat, pinta d'un color els reals i d'un altre els fantàstics.

S	W	A	L	I	C	O	R	N	G
F	C	Q	S	C	G	U	K	M	T
N	O	T	Z	F	I	O	L	K	R
M	N	D	V	H	E	D	T	J	U
P	T	H	O	S	S	E	T	B	G
I	R	X	V	A	V	N	R	I	O
R	A	M	V	F	M	T	R	C	I
E	C	L	S	J	W	O	H	H	W
Q	T	S	B	A	L	D	U	F	A
T	E	P	M	Z	T	I	A	F	J

3. Si per art d'encanteri pogueres ser un dels personatges del llibre, quin t'agradaria ser? Explica per què.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Paula ens conta quines coses fan en la Festa del Llac. Al teu poble o barri també fan festes? Quina és la part de les festes que més t'agrada? Completa aquestes frases i ens hauràs ajudat que nosaltres també les coneguem.

Al meu poble, pel mes de ..... celebrem la festa de ..... A mi el que més agrada és .....
 ..... perquè primer .....
 ..... i després també fan .....
 ..... i al final .....
 .....

5. Quan un escriptor o escriptora vol reflectir el so d'un soroll utilitza les onomatopeies. Així, a la pàgina vuit apareix: *taxim*, *taxim*, per expressar el so de la banda. Busca al llibre altres onomatopeies i explica al costat quin so volen representar.

ONOMATOPEIA	REPRESENTA EL SO DE
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

6. Per què els alicorns necessitaven acostar-se a les tronades?

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

7. Recordes per què Raig de Sol va canviar el seu nom pel de Socarrim de Llamp? Explica-ho amb les teues paraules.

.....

.....

.....

.....

.....

8. Al conte «Quatre o cinc prodigis» ens expliquen que la Maria és més gran que l'Anna. El que no ens diuen és l'edat que tenen les xiquetes. Si resols aquest problema n'eixiràs de dubtes.

La Maria és exactament tres vegades més gran que l'Anna, però d'ací a dos anys sols serà dues vegades més gran que aquesta.

Ja ho tens clar? Doncs completa:

La Maria té ..... i l'Anna té .....

9. T'agrada com acaba «Iogurt d'aires del cel»? Demuestra el teu estil d'escriptor o escriptora, posa en marxa la teua imaginació i escriu-ne un final diferent.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Has pensat mai què t'agradaria fer si fores invisible? Ara tens l'ocasió. Escriu cinc coses que faries si et trobares en aquesta situació.

.....

.....

.....

.....

.....

11. A «Contes de festa major», se'ns explica que la Lluna és una senyora que de vegades s'aprima i de vegades s'engreixa. Per què creus que es produeixen eixos canvis?

.....

.....

.....

.....

12. Copia el paràgraf següent substituint les paraules subratllades per unes altres, de manera que no canvie el sentit del text.

En Cristianet va quedar d'allò més sorprés en veure que la nina fugia tota sola i pels aires de les seues urpes. Anava a fer un crit de protesta, però com que no el veia ningú, es va estimar més callar de moment.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. El cosí de Francesc va signar un contracte amb els seus pares. Nosaltres no te'n farem signar cap, però et proposem un joc. Posa en marxa la teua capacitat d'observació i combina les lletres de la paraula CONTRACTE de manera que formes tantes paraules noves com sigues capaç. Fixa't en l'exemple i continua la sèrie.

Tracte, roca, ...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Saps què són les frases fetes? Demostra-ho completant els textos incomplets amb aquestes que apareixen en el llibre:

- Ser més pobre que una rata.
- Explicar fil per randa.
- Fer el pes.
- Ser més ruc que fet per encàrrec.

Sóc .....

no tinc ni per sabates.

Ho vaig trobar ràpidament perquè m'ho .....

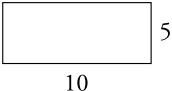
No em vaig comprar aquella bicicleta perquè el color .....

Com que era .....

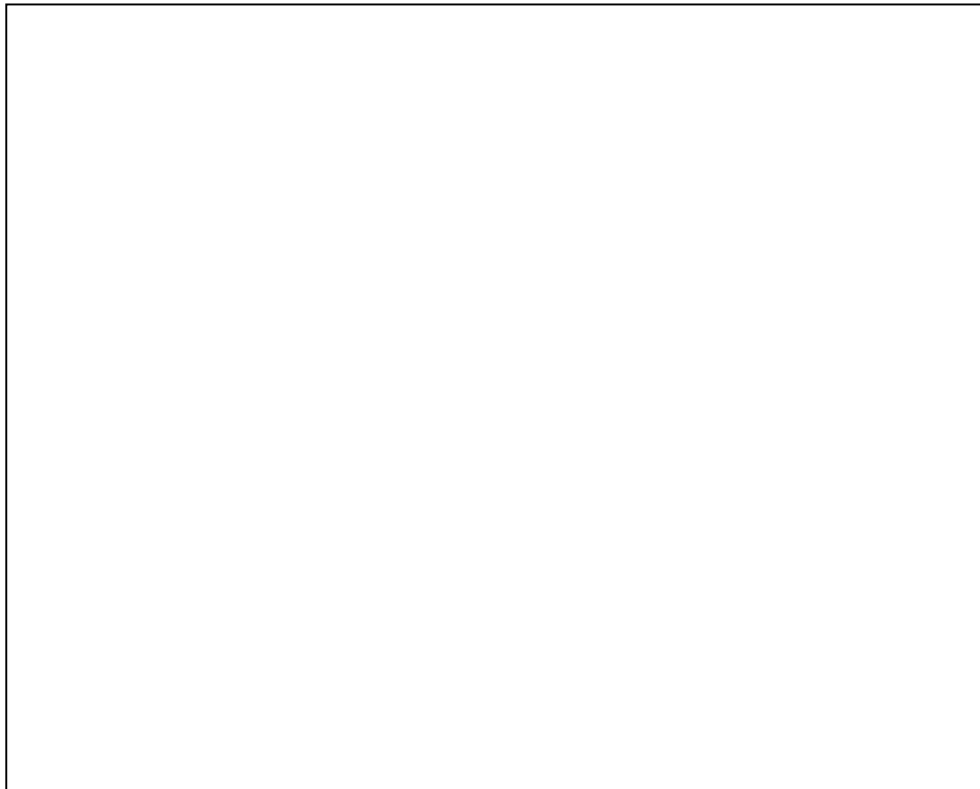
no entenia res del que li deien.

15. DE QUI PARLEM?

Has de trobar el personatge que s'amaga en aquest codi. Per aconseguir-ho, resol les qüestions que et plantegem. Has de saber que la resposta sempre és un nombre i que has de substituir el nombre per la lletra corresponent de l'alfabet. Quan sàpies de qui es tracta, dibuixa'l.

QÜESTIÓ	NOMBRE	LLETRA
$4 \times 5 + 10 + 8 : 2$	.....	.....
La meitat del perímetre d'aquest rectangle: 	.....	.....
Correspon al segle XIV.	.....	.....
Els nanets de la Blancaneus.	.....	.....
Amb 3 euros més tinc l'equivalent a 3.000 de les antigues pessetes.	.....	.....
Amb una altra complete la dotzena.	.....	.....
Dies que hi ha en 3 setmanes.	.....	.....

Es tracta de .....

16. Si els prodigis existiren, quin voldries que et passara a tu? Explica'l.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

17. Juga a la doble personalitat.

1r. Envia una felicitació a la Clara pel seu sisé aniversari. Pregunta-li com el vol celebrar.

.....

.....

.....

.....

.....

2n. Ara tu, com si fores la Clara, dóna la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

18. Recordes què feia el titellaire d'«El conte de l'Èlia»? Aquest marc de lletres conté la resposta. Intenta llegir-la. Comença per la lletra ombrejada i botant sempre una lletra, pega dues voltes al marc. Quan hages trobat la resposta escriu-la davall del marc.

E	B	L	O	L	N	F	I	E
T								Q
S								
L								I
E								U
O								A
D								E
M								U
I								S
S								N
T								I
E								E
R	R	E	B	V	O	I	S	D

